Csanád és Máté

Szegedi Csanád. Üzenete a lubavicsiaknak (is) szól

Köves rabbi úr

Azért is fordultam hozzá, mert közös a múltunk. Előtte is titkolták szülei, előttem is, hogy zsidók vagyunk – nyilatkozta volt Szegedi Csanád, a Jobbik volt ökle (a pártelnök nevezte ennek), a zsidóság elleni uszítás jeles alakja, az antiszemitizmus hazai és európai ikonja, miután felkereste Köves Mátét (ő most a Slomó nevet használja), az EMIH vezető rabbiját. Csanád és Máté. Az egyikből nyilas, a másikból rabbi lett. Most megtalálták egymást. A háláchikus zsidó tegyen bármit(!), zsidónak számít! Az, hogy beleszámít-e a minjánba, hogy tarthat-e esküvőt stb., nem is kérdés. Pontosabban az illetékes rabbi gusztusának kérdése – hacsak... (a folytatást az olvasó fantáziájára bízzuk). Ennyit a lubavicsi felfogásról.

Máté arról is beszél, hogy felkért egy idősebb rabbit (ő sem túlélő!), hogy tanulmányozza a háláchát, mi a teendő ilyenkor. Baruch Oberlander, az ún. idősebb rabbi hosszú tanulmányában a megtéréshez különböző neves ó- és középkori tudósokra hivatkozva csillogtatja meg Csanád előtt zsidóságának megélését. Csakhogy! Másként vélekednek a vészkorszak túlélői. De ők nem érdekesek Mátéék számára, tudniillik sem rabbit (pl. Schweitzer Józsefet), sem civilt nem kérdeztek meg, ők mit szólnak a zsidó–nyilas (zsidó) „barátkozáshoz”.

Különben is. Már jóval kevesebben vannak, mint a nem túlélők.

Oberlander rabbi tanulmányát figyelmesen elolvastuk, és nem tudtunk szabadulni attól az érzéstől, hogy előre elhatározott szándékkal a Csanád melletti kiállást akarta igazolni. Merthogy van néhány itthon működő rabbi, aki képes ugyanilyen terjedelemben egy olyan, hasonlóan nagynevű rabbiktól származó idézetekkel alátámasztott tanulmányt készíteni, amely pontosan az ellenkező eredményt hozza.

De ne becsüljük le a szerzőt. Ő is képes lenne rá.

A túlélőkről már szóltam. De mi van a mártírokkal? Ők ugyanazt az árpádsávos zászlót, karszalagot látták maguk előtt halálba menetelüket megelőzően. Azt, amit Csanád viselt, a párt ökle, a nyilas elveket valló és hirdető ember. A mártírok meg csak forogjanak sírjukban – mondhatnánk, ha lenne sírjuk. De nincs! Mert Csanádék szellemi elődei kiirtották őket!

Nem baj, Máté! Egy lubavicsival több lesz.

Nem baj, Csanád! Praktikusan cselekedtél, mindjárt mohélhoz (is) fordultál.

ZÁCHOR ét áser ászá löchá Ámálék...

1. Ha valaki nem tudja magáról, hogy ő zsidó, még nem muszáj nyilasnak lennie.

2. Ha valakiről megtudják, hogy zsidó, nem ildomos megvesztegetni e tény felkutatóját, hogy ne hozza nyilvánosságra. És hamisítványnak nevezni az erről tanúskodó hangfelvételt.

3. Ha már nyilvánosságra került, hogy zsidó, ne védekezzen olyképp, hogy nem a származás a fontos, hanem az, hogy mit tett le a nemzet asztalára.

4. Ha nem a származás a fontos, akkor miért jelentkezik egy rabbinál, hogy már nyilvánosan is zsidó akar lenni?

5. Ha évekig szenvedtük antiszemita szövegeit, láttuk a boltjában árult nyilas szuveníreket, most, hogy kiderült, „a mi kutyánk kölyke” – mindez semmissé vált?

6. Miután bocsánatot kért eddigi tevékenységéért, a nem túlélők könnyen megbocsáthatnak neki.

(mazsihisz.hu nyomán)

Körzeti kitekintő

Debrecen

Tizenöt amerikai diák „támadta meg” az 1894-ben épült ortodox zsinagóga belülről felújításra váró épületét. A fegyverük seprű, lapát, törlőrongy és egyéb, takarításhoz tartozó kellékek. Kik voltak ők?

Az SOS International zsidó életfenntartást szolgáló projektje idén magyarországi, romániai, ukrajnai, ausztriai és izraeli temetők és templomok állapotának javítását tűzte ki célul. A Potomac, Marylandi projekt „szülei” *Rabbi Joel* és *Aviva Tessler*, akik városunkban is aktívan irányították a diákokat. Egy július végi délutánon a rekkenő hőség ellenére a Pásti utcai nagy múltú ortodox templomban a dolgos kezek által irányított fent említett „fegyverek” segítségével az ódon padlózat és a padok tisztává váltak. A csoportot *Kreislerné Grósz Zsuzsanna* alelnök fogadta, aki *Éliás Viktorral,* az Idősek Klubjának vezetőjével együtt megismertette a vendégeket a hitközség életével.

A munka után „pihenésként” közösen imádkoztak minchát Rabbi Joel Tessler vezetésével az ortodox templom szomszédságában lévő bét hámidrásban.

Ez egy jel volt az Örökkévaló részéről: szeretné, ha ez a műemlékké nyilvánított zsinagóga fennmaradna az utókor számára.

Köszönjük a segítséget Rabbi Joel Tessler csapatának!

Hírek, események röviden

– **Adományok.** Szegő László 30 ezer Ft-ot küldött a Szeretetkórház részére. Schlesinger Éva elhunyt családtagjai emlékére 15 ezer Ft-ot adományozott az Újpesti Idősek Otthonának.

– **Holokauszt Emlékközpont.** Cím: Budapest IX., Páva utca 39. Nyitva: hétfő kivételével naponta 10–18 óra között. Telefon: (1) 455-3333. Honlap: www.hdke.hu. E-mail: info@hdke.hu

MAGÉN ISTVÁN

Azarel falusi estéje 3.

Olvasónapló

Elmerülünk Pap Károly Azarel falusi estéje... című novellájának dimenzióiban. Érzékeljük a Svarc nagybácsi közelségét a pult mögött, viseltes, fekete kalapjának íve megtöri a petróleumlámpa fénykévéjét. Beszívjuk az üzlet előterében álldogáló parasztok pipájának fanyar füstjét. Halljuk a falusi estéből beszűrődő csendet, aztán a járőröző csendőrök rideg csörtetését a messzi tájban.

Az antiszemitizmussal aligha lehet vitatkozni. Mert irracionális, a józan ész érveinek szorításából úgy csúszik ki, mint a hal. Tulajdonképpen egy barbár rituálé, egy ördögi szekta. Ha felüti a fejét, bármilyen komikusan hangzik, zsidók híján is bűnbakot talál. Igény van rá... Axiómái képlékenyek, összetapadnak, ragacsosak, mint a sár. Válságok idején a beteg társadalomnak kuruzslószer. Félreértésekre adhat okot a Sém valamennyi leszármazottjára vonatkozó elnevezés. De a zavaros definíciók ellenére is alkalmas lincshangulatot kelteni, gyűlölködni, uszítani. Kiforgatott, fél- és negyedigazságokat terjeszteni. Ettől lesz tömegbázisa bizonyos korokban és helyeken. Mindenki hozzáteheti a saját adalékát, szellemi nyomorúságának lenyomatát. Ez a monokróm egyhangúsággal szajkózott vádakból kevert gyűlöletbeszéd pogromokhoz, tömeggyilkosságokhoz vezet. Sírokat rombol, mártírok emlékét gyalázza, szidalmaz, védteleneket inzultál – pusztít. Tudathasadásos rögeszmerendszer, mely elvégzi a dolgát. Rendet vág az agyakban. Helyet csinál a minden józan vitát eltaszító fizikai erőnek, vadságnak, brutalitásnak.

Vajon mi a teendője, egyáltalán szüksége van-e bizonyos óvintézkedésekre az őt körülvevő áskálódó fenevadakkal szemben, vagy esetleg szégyenkeznie kell-e annak, aki a lehetőségekkel jól sáfárkodva, a vele született tulajdonságait vállalva, szorgalmát, kitartását, intelligenciáját latba vetve, viszonylagos polgári jólétet, egzisztenciát, megbecsülést, urambocsá gazdagságot vagy dicsőséget szerez magának, családjának, nemzetének, úgy is mondhatnánk, a „gazdanépnek”, mely befogadta?

A gyermek Pap Károly, a 12–13 éves Kari éppen százegynéhány évvel azelőtt hallgatta azt az esti beszélgetést, melyet az Azarel falusi estéje... című novellában megörökített.

Miközben a kifejezőkészség ésszerűségét és tömörségét csodáljuk, megállapíthatjuk, hogy ez az este meghatározó jelentőségű volt további életében. Azarel című regényében egy megoldatlan pszichológiai problémahalmaz kifejeződéseivel szembesülünk, melynek kialakulásában része lehetett az apai részről zsidó, az anyai ágról magyar paraszti gének különös keveredésének, konfrontálódásának. A gyermek első ízben találkozik zsidóságának elborzasztó fonákjával, egy olyan konfliktushelyzettel, mely minden egyébnél jobban megterheli alakuló, fejlődő lelkét: az antiszemitizmussal és az ehhez kapcsolódó marcangoló kétségekkel. „...a zsidóság valami különvalóságot, alsóbbrendűt, társadalmilag ha nem is titkolandót, de mellőzöttet jelent. Ezzel kezdődött meg számomra a zsidókérdés” – vallotta Lesznai Anna írónő gyermekkoráról szóló visszaemlékezésében. A zsidó lélek mibenlétének meghatározása, különösen a magyarországi zsidóké, egy elmélyült, a mélységekbe hatoló tanulmányt tenne szükségessé.

„...Hát ezért haragszunk mink magukra, ahányan csak vagyunk! – Érti már?

Erre most már mindnyájan erősen bólogatnak és hümmögnek.

– No, Svarc úr – mondja az egyik –, erre feleljen, had’ lám.

– Most benne van a pácban.

– Dehogyis vagyok – mondja a nagybátyám. – Mindenki magán segít. Nem vagyok én se más, se apostol. És ha valakinek a szemére akarják vetni, hogy itt kezdte magukkal, aztán elfeledi magukat, akkor sokkal jobban tennék, ha az uraságnak mondanák ezt, ne nekem. A Sárrétieknek meg a Zobokyaknak. Ők aztán igazán itt maguk közt kezdték, meg végzik is. Csak mulatni mennek fel Pestre vagy a parlamentbe. (...) És ők nemcsak hogy tudják a maguk panaszait, meg nemcsak hogy a maguk munkájából élnek százszorta inkább, mint én, hanem a törvényt is mind ők csinálják. Nemcsak maguknak, nekünk is. Zsidónak, parasztnak egyszerre. Aztán ők igazán a maguk vére. Színazon vér. Miért nem csinálnak olyan törvényt, hogy jobb legyen maguknak minden! Drágább a búza, és ne csak a liszt meg a bőr! És nagyobb a napszám. Rajtuk múlik!”

A szociális érzékenység forradalmakat szított. „...a társadalom, melyben immár nem pusztán a politika üzlet, hanem az üzlet a politika, ez a társadalom felháborodik a zsidó megmaradt kalmárviselkedésén.” (Horkheimer – Adorno) A magyar úri osztály sértettsége a zsidó polgári komfortból kinőtt szocialisták és forradalmárok tevékenysége miatt majdnem ugyanolyan mértékű volt, mint 1514-ben.

Most még csak hümmögnek a derék parasztok a „zsidó” merészségén, aki nem átallja említeni uraikat, akik „igazán a maguk vére”. Hümmögnek, viccelődnek. Vitatkoznak, sőt kezdeményezik a nyílt és talán bizonyos fokig még őszinte vitát. „...nem zsidó barátaimmal nagyon szívesen és nagy érdeklődéssel beszélgetek el róla, vannak-e úgynevezett faji vonások bennem és írói munkáimban” – írta Bíró Lajos, az író a „boldog békeidő” délutánján, egy világháborúnyira Trianontól. De azoknak a parasztoknak a gyermekei és unokái pár évtized múlva már nem hümmögnek és nem viccelődnek. Kegyetlenül rájuk zárják a vagonajtót...

Ha nem így történt volna, arra kényszerültek volna, hogy saját uraik felett törjenek pálcát.

„– Nem lehet, aszondják, nem engedi Bécsbe az osztrák.

– Úgy ám, csak maga higgye.

Csönd lesz, mire egy másik veszi át a szót:

– Hát haragszunk mi éppen eleget az uraságra is.

– De nála bent nem mernének úgy neszezni, mint itt az én boltomban. Mert az mindjárt azt mondaná, hogy szocialista, aztán lecsukatná magukat. Azért hát inkább csak a zsidót szidják. Azt könnyebb. Pedig mi csak azt tesszük, amit a törvény nekünk megenged, és azt megengedi maguknak is.”

A megélhetés, a kultúra, az identitás kritériumai egy nagyobb, általánosabb, emberfelettibb igazságérzetnek. Heller Ágnes írja: „Az anyagi javak elosztása mindig része volt az igazságosságról kialakított nézeteknek, és foglalkoztatta az idevonatkozó elméleteket.”

A szegénység, a nyomor, akárha lelki, szellemi is, megtorlásért kiált.

Minden bölcsesség hamuvá lett a krematóriumokban. Minden bölcsesség újjászületett Izrael Állam megalakulásával. Kurt Tucholsky Arnold Zweignek írott levelében egy ismeretlen levélírótól idéz: „A zsidó gyáva. Boldog, ha nem rúgnak bele – vagyis a rúgást eleve úgy fogadja, mint ami megilleti. Meglapul: »csak az üzlet!« (...) ...egyáltalán nem tudja felfogni, mi volna a hősiesség.” Izrael Állam létrejötte papírszeméttté gyűrte az efféle megállapításokat.

„Erre valamelyik ravasz mosolyú szólalt meg:

– Akkor hát Svarc úr, maga is elismeri, hogy az urak rossz, gonosz törvényeket csináltak. Eszerint hát úgy gondolja, hogy meg kellene változtatni a gonosz törvényeket?

Most kivette szájából a pipát, és a nagyobb nyomaték kedvéért azzal mutogatott a nagybátyámra.

– Akkor hát maga is szocialista.

Mindnyájan mosolyogtak.

– Úgy van. Be a börtönbe Svarc úrral, híjjátok csak a csendőrt!”

Ami 1908 nyarán még vicc volt, az tíz évvel később már véresen komoly.

A szatócsbolt nyitott ajtaján befúj a hűs, esti szellő.

„– Nagybátyám levette a szemüvegét, hogy hasonló ravaszsággal válaszoljon. Ámde még mielőtt megtehette volna, nagynéném a pult mögött rekedten felcsattant a félhomályban.

– Szocialista az ördög – mondta –, nem mi! Keresztes úr is jobban tenné, ha az otthona után nézne, nem pedig itt lopná a napot ilyen buta fecsegéssel (...). Te meg, Miska – ezt a férjének mondta –, mit ugrasz be a Keresztes úrnak? Keresztes úr szórakozni akar. Nincs pénze fröccsre, hát idejön szidni a zsidót, vagy valakit. Már megmondtam elégszer, hogy itt nálam nem lehet zsidózni. Ha maga nekem Keresztes úr, akkor mi sem vagyunk zsidók magának, hanem tisztára és egyes-egyedül Svarc úrék vagyunk. És nem »zsidók«. Ha meg maga jobb életet akar, csinálja meg magának. De ne akarja, hogy az én uram legyen szocialista a maga kedvéért. Legyen maga az, ha ülni akar. De minket hagyjon békén az ilyen beszédekkel egyszer és mindenkorra.”

(folyatjuk)